

1. LIST PAPEŽE BENEDIKTA XVI. BISKUPŮM, KNĚŽÍM, ZASVĚCENÝM OSOBÁM A VĚŘÍCÍM LAIKŮM KATOLICKÉ CÍRKVE V ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLICCE

Obsah

Pozdrav	9
Cíl Listu	9

PRVNÍ ČÁST

SITUACE CÍRKVE

TEOLOGICKÉ ASPEKTY

Globalizace, modernismus a ateismus	11
Ochota k uctivému a konstruktivnímu dialogu	13
Společenství mezi místními církvemi ve všeobecné církvi	15
Napětí a rozdělení uvnitř církve: odpuštění a smíření	17
Církevní společenství a státní orgány: vztahy, které je třeba žít v pravdě a lásce	19
Čínský episkopát	23
Jmenování biskupů	28

DRUHÁ ČÁST

SMĚRNICE PRO PASTORAČNÍ ŽIVOT

Svatosti, vedení diecézí, farnosti	30
Církevní provincie	32
Katolická společenství	32
Kněží	33
Povolání a duchovní formace	35
Věřící laici a rodina	36
Křesťanská iniciace dospělých	37
Misijní povolání	38

ZÁVĚR

Zrušení pravomocí a pastoračních směrnic	39
Den modliteb za církev v Číně	39
Závěrečný pozdrav	40

Pozdrav

1. Ctihodní spolubratři v biskupské službě, drazí kněží, milé zasvěcené osoby a všichni věřící katolické církve v Číně, „když se za vás modlíme, nepřestáváme děkovat Bohu, Otcí našeho Pána Ježíše Krista. Slyšeli jsme totiž o vaší víře ve spojení s Kristem Ježíšem a o vaší lásce ke všem věřícím, a to pro naději (na odměnu), která je vám připravena v nebi. [...] Nepřestáváme se za vás modlit a prosit (Boha), abyste dobře poznali jeho vůli (a aby se vám dostalo) všestranné moudrosti a duchovního pochopení. Tak povedete život hodný Pána a budete se mu ve všem líbit: poneseíte plody všech možných dobrých skutků a porostete v poznávání Boha. Jeho božská moc vám dá všestrannou sílu, abyste (všecky zkoušky) trpělivě vydrželi“ (Kol 1, 3–5.9–11).

Tato slova apoštola Pavla jsou více než kdy jindy vhodná na to, abych vyjádřil city, které jako Petřův nástupce a pastýř všeobecné církve chovám vůči vám. Víte dobře, jak jste přítomni v mém srdci a v mých každodenních modlitbách a jak silná jsou pouta společenství, která nás duchovně spojují.

Cíl Listu

2. Proto bych si přál sdělit vám všem vyjádření své bratrské blízkosti. Velká je radost z vaší věrnosti Kristu Pánu a církvi, z věrnosti, kterou jste projevili „někdy i za cenu velkého utrpení“,¹ neboť „vám se přece dostalo té milosti, že smíte v Krista nejen věřit, ale také pro něj trpět“ (Fil 1, 29). Přesto existuje také důvod k obavám o některé důležité aspekty církevního života ve vaší zemi.

¹ BENEDIKT XVI. Promluva před modlitbou Anděl Páně 26. prosince 2006: „Se zvláštní duchovní blízkostí myslím také na ty katolíky, kteří zachovávají svou věrnost Petrovu stolci bez ustupování kompromisům a někdy i za cenu velkého utrpení. Celá církev obdivuje jejich příklad a modlí se, aby měli sílu vytrvat a věděli, že jejich soužení jsou zdrojem vítězství, třebaže se v dané chvíli mohou jevit jako prohra.“

Aniž bych měl v úmyslu zabývat se každým detailem složité a vám dobře známé problematiky, chtěl bych tímto listem nabídnout několik směrnic vztahujících se na život církve a dílo evangelizace v Číně, abych vám pomohl odhalit to, co od vás chce Pán a Mistr Ježíš Kristus, „klíč, střed a cíl celých lidských dějin“.²

² GS 10.

PRVNÍ ČÁST

SITUACE CÍRKVE TEOLOGICKÉ ASPEKTY

Globalizace, modernismus a ateismus

3. Když se pozorně obracím k vašemu lidu, který se mezi všemi národy Asie vyznačuje jasnou tisíciletou vzdělaností s její moudrostí, vědeckou, filozofickou a uměleckou zkušeností, rád bych ukázal, jak se zejména v posledních letech tyto zkušenosti odrazily v dosažení významných cílů ekonomicko-sociálního pokroku, čímž tento lid přitahuje pozornost celého světa.

Jak již zdůraznil můj ctihodný předchůdce, papež Jan Pavel II., také „katolická církev pohlíží s uznáním na tento překvapivý vzestup a toto prozíravé plánování iniciativ. Diskrétně nabízí svůj příspěvek k výchově a obraně práv člověka, jeho hodnot, spirituality a transcendentního povolání. Církvi leží na srdci zvláště hodnoty a cíle, které mají prvořadou důležitost i pro moderní Čínu: solidarita, mír, sociální spravedlnost a citlivé zacházení s fenoménem globalizace.“³

Zaměření k žádoucímu a nezbytnému ekonomickému a sociálnímu rozvoji, stejně jako hledání modernosti, jsou doprovázeny dvěma rozdílnými a protichůdnými fenomény, jež je potřeba zhodnotit se stejnou opatrností a pozitivním apoštolským duchem. Na jedné straně si lze všimnout, že zvláště mezi mládeží roste zájem o náboženství, především o křesťanství. Na druhé straně také v Číně existují tendence k materialismu a hedonismu, které se z velkých měst šíří do celé země.⁴

³ JAN PAVEL II. Poselství *Con intima gioia* účastníkům Mezinárodního kongresu na téma „Matteo Ricci: za dialog mezi Čínou a Západem“ (24. října 2001), č. 4. OR, 25. října 2001, s. 5.

⁴ Srov. JAN PAVEL II. Posynodální apoštolská exhortace *Ecclesia in Asia* (6. listopadu 1999), č. 7. AAS 92 (2000) 456.

V tomto kontextu, v němž jste povoláni k činnosti, vám chci připomenout to, co Jan Pavel II. zdůraznil rozhodným a pevným hlasem: nová evangelizace vyžaduje hlásání evangelia⁵ modernímu člověku s vědomím, že jako v prvním tisíciletí křesťanství byl kříž zasazen v Evropě, ve druhém tisíciletí v Americe a v Africe, tak ve třetím tisíciletí bude velká sklizeň na rozlehlém a vitálním poli asijského kontinentu.⁶

„*Duc in altum!* (Lk 5, 4). Toto slovo dnes zaznívá pro nás a vyzývá nás k tomu, abychom si s vděčností připomínali minulost, odhodlaně žili přítomnost a s důvěrou se otevřeli budoucnosti: „Ježíš Kristus je stejný včera, dnes i navěky!“ (Žid 13, 8).“⁷ Také v Číně je církev povolána k tomu, aby byla svědkem Krista, dívala se dopředu s nadějí a hlásáním evangelia se vyrovnávala s novými výzvami, jimž musí čelit čínský lid.

Boží slovo nám ještě jednou pomáhá odhalit tajemný a hluboký smysl působení církve ve světě. Vskutku, „jedna z ústředních vizí knihy Zjevení ukazuje (tohoto) Beránka při otevírání knihy zapečetěné sedmi pečeti, jež nikdo nebyl schopen rozlomit. Jan je dokonce ukazován, jak pláče, protože se nenašel nikdo, kdo by byl hoden tu knihu otevřít a číst ji (srov. Zj 5, 4). Dějiny zůstávají nerozluštitelné a nepochopitelné, nikdo je nedokáže číst. Tento Janův pláč nad tak temným tajemstvím dějin zřejmě vyjadřuje zmatek, který tehdy prožívaly asijské církve, když Bůh tváří v tvář pronásledování, jemuž byly v té době vystaveny, mlčel. Zmatek, v němž můžeme spatřovat i naši reakci na závažné problémy, nepochopení a nepřátelství, jež i dnes církev v různých částech světa zakouší. Jsou to utrpení, která si církev jistě nezaslouží, tak jako si Ježíš nezasloužil trest. Svědčí však o špatnosti člověka, podléhá-li svodům zla, a dále o vyšším řízení běhu událostí ze strany Boží.“⁸

⁵ Srov. *Tamtéž*, č. 19 a 20. AAS 92 (2000) 447–482.

⁶ Srov. Promluva k delegátům Federace asijských biskupských konferencí (Manila 15. ledna 1995), č. 11. OR, 16.–17. ledna 1995, s. 5.

⁷ JAN PAVEL II. Apoštolský list na závěr jubilejního roku 2000 *Novo millennio ineunte* (6. ledna 2001), č. 1. Praha: ČBK, 2001.

⁸ BENEDIKT XVI. Generální audience (středa 23. srpna 2006). OR, 24. srpna 2006, s. 4.

Dnes stejně jako včera ohlašování evangelia znamená svědčit a ohlašovat Ježíše Krista ukřižovaného a vzkříšeného, vítěze nad hříchem a smrtí. On umožňuje lidským bytostem vstoupit do nové dimenze, v níž milosrdenství a láska i k nepřátelům svědčí o vítězství kříže nad každou slabostí a lidským utrpením. Také ve vaší zemi bude ohlašování ukřižovaného a vzkříšeného Krista možné v té míře, v jaké budete schopni s věrností evangeliu, ve společenství s nástupcem apoštola Petra a s všeobecnou církví, naplňovat znamení lásky a jednoty („Jak jsem já miloval vás, tak se navzájem milujte vy. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku k sobě navzájem. [...] Jako ty, Otče, jsi ve mně a já v tobě, tak i oni ať jsou v nás, aby svět uvěřil, že ty jsi mě poslal“ (Jan 13, 34–35; 17, 21)).

Ochota k uctivému a konstruktivnímu dialogu

4. Jako Pastýř všeobecné církve bych chtěl projevit vřelou vděčnost Pánu za svědectví věrnosti, které za opravdu těžkých okolností vydala katolická komunita v Číně. Současně pociťuji jako svou vnitřní a nevyhnutelnou povinnost i jako výraz své otcovské lásky naléhavost posilnit čínské katolíky ve víře a podporovat jejich jednotu prostředky, jež jsou církvi vlastní.

Se zvláštním zájmem sleduji události celého čínského národa, k němuž chovám velkou úctu a city přátelství až do té míry, že vyjadřuji přání „vidět brzy obnovené konkrétní cesty komunikace a spolupráce mezi Apoštolským stolcem a Čínskou lidovou republikou“, neboť „přátelství se živí kontakty, sdílením pocitů v radostných i smutných situacích, solidaritou, vzájemnou pomocí“.⁹ A v této perspektivě můj ctihodný předchůdce dodal: „Není pro nikoho tajemstvím, že Apoštolský stolec si jménem celé katolické církve a – věřím – ve prospěch celého lidstva přeje otevření prostoru pro dialog s autoritami Čínské lidové republiky, v němž by se po překonání nedorozumění z minulosti mohlo společně pracovat pro dobro čínského lidu a pro mír ve světě.“¹⁰

⁹ JAN PAVEL II. Poselství *Con intima gioia*, č. 6. OR, 25. října 2001, s. 5.

¹⁰ *Tamtéž*.

Uvědomuji si, že normalizace vztahů s Čínskou lidovou republikou vyžaduje čas a předpokládá dobrou vůli na obou stranách. Apoštolský stolec ze své strany zůstává stále otevřený jednáním, která jsou nezbytná pro překonání nynějšího těžkého období.

Tato tíživá situace nedorozumění a nepochopení opravdu neprospívá ani čínským autoritám ani katolické církvi v Číně. Jak prohlásil papež Jan Pavel II., když připomněl, co napsal Matteo Ricci z Pekingu¹¹: „Také dnešní katolická církev nežádá od Číny a jejích politických autorit *žádná privilegia*, ale jediné možnost obnovení dialogu pro dosažení vztahů založených na vzájemném respektu a hlubším poznání.“¹² Ať Čína ví, že katolická církev má pevný úmysl jí ještě jednou nabídnout pokornou a nezištnou službu v tom, co jí náleží, pro dobro čínských katolíků a všech obyvatel země.

Pokud jde o vztahy mezi politickou komunitou a církví v Číně, je užitečné připomenout osvětlující učení II. vatikánského koncilu, který prohlašuje: „Církev, která se vzhledem ke svému úkolu i kompetenci nemůže nijak zaměřovat se státem a neváže se na žádný politický systém, je zároveň znamením a záštitou transcendence lidské osoby.“ A dále pokračuje: „Stát a církev, každý ve své oblasti, jsou jeden na druhém nezávislí a autonomní. Obě společenství však slouží, i když z různého titulu, osobnímu i společenskému povolání člověka. Tuto službu pro dobro všech mohou vykonávat tím účinněji, čím lépe pěstují mezi sebou zralou spolupráci, ovšem s přihlédnutím k místním a dobovým okolnostem.“¹³

Proto také posláním katolické církve v Číně není měnit strukturu nebo správu státu, ale ohlašovat lidem Krista, Spasitele světa, a opírat se – při plnění svého vlastního apoštolátu – o Boží moc. Jak jsem připomněl ve své encyklice *Deus caritas est*, „Církev nemůže a nesmí vzít do svých rukou politický boj, aby tak budovala tu nejspravedlivější možnou lidskou společnost. Nemůže a nesmí se postavit na místo státu. Zároveň ale nemůže a nesmí zůstat pouze na okraji usilování o spravedlnost. Do tohoto usilování se musí zapojovat pro-

¹¹ Srov. *Fonti Ricciane*, ed. Pasquale M. D'Elia SJ, vol. 2, Řím 1949, č. 617, s. 152.

¹² Poselství *Con intima gioia*, č. 4. OR, 25. října 2001, s. 5.

¹³ GS 76.

střednictvím racionální argumentace a musí probouzet duchovní síly, bez nichž by se spravedlnost, která vždy vyžaduje odříkání, nemohla prosadit ani se rozvíjet. Spravedlivá společnost nemůže být dílem církve, protože ji má uskutečňovat politika. Církev se nicméně hluboce zabývá nasazením pro spravedlnost tím, že pracuje na otevřenosti intelektu a vůle vůči požadavkům dobra.“¹⁴

Ve světle těchto principů, kterých se není možné zříci, nelze usilovat o řešení existujících problémů prostřednictvím neustávajícího konfliktu s legitimními občanskými autoritami; zároveň však není přijatelná poddajnost vůči těmto autoritám, když ty se neprávem vměšují do záležitostí, které se týkají víry a disciplíny církve. Občanské autority si dobře uvědomují, že církve ve svém učení zve věřící, aby byli dobrými občany a s respektem a aktivně spolupracovali na obecném blahu ve své zemi. Ale je rovněž jasné, že církve žádá od státu, aby těmto katolickým občanům zaručil plné uskutečňování jejich víry s respektem k opravdové náboženské svobodě.

Společenství mezi místními církvemi ve všeobecné církvi

5. Katolická církev v Číně, malé stádce, přítomné a rozptýlené v nesmírném prostoru tohoto početného národa, jenž putuje dějinami, jak povzbudivě znějí pro tebe Ježíšova slova: „Neboj se, malé stádce! Váš Otec rozhodl, že vám dá království“ (Lk 12, 32). „Vy jste sůl země. [...] Vy jste světlo světa“, proto „ať vaše světlo svítí lidem, aby viděli vaše dobré skutky a velebili vašeho Otce v nebesích“ (Mt 5, 13.14.16).

Skrze katolickou církev je v Číně přítomna všeobecná církev, církev Kristova, kterou v krédu vyznáváme jako jednu, svatou, katolickou (všeobecnou) a apoštolskou, to znamená jako všeobecné společenství Pánových učedníků.

Jak víte, hluboká jednota, která spojuje místní církve v Číně mezi sebou a navíc v důvěrném společenství také se všemi místními církvemi rozptýlenými ve světě, je zakotvena ve společné víře a křtu, ale především v eucharistii a v episkopátu.¹⁵ A jednota biskupů, jejímž

¹⁴ DCE 28; srov. GS 76.

¹⁵ Srov. LG 26.

trvalým a viditelným zdrojem a základem, stejně jako celého množství věřících, je římský biskup, Petrův nástupce,¹⁶ pokračuje během staletí prostřednictvím apoštolské posloupnosti. To znamená, že církev každé doby je identická s církví založenou Kristem na Petrovi a ostatních apoštolech.¹⁷

Katolická nauka učí, že biskup je principem a viditelným základem jednoty v partikulární církvi, která je svěřena do jeho pastorační péče.¹⁸ Ale v každé partikulární církvi, pokud má být plně církví, musí být přítomna nejvyšší autorita církve, to znamená sbor biskupů společně se svou hlavou, římským biskupem, a nikdy ne bez něj. Proto služba Petrova nástupce náleží k podstatě každé partikulární církve „zevnitř“.¹⁹ Kromě toho, společenství všech partikulárních církví v jedné katolické církvi, tedy řádné hierarchické společenství všech biskupů, nástupců apoštolů s Petrovým nástupcem, je zárukou jednoty víry a života všech katolíků. Je proto nezbytné, aby každý biskup byl ve společenství s ostatními biskupy a aby všichni byli ve viditelném a konkrétním společenství s papežem.

Nikdo není v církvi cizincem, ale všichni jsou členy jednoho lidu, údy téhož mystického těla Kristova. Poutem svátostného společenství je eucharistie, zaručená službou biskupů a kněží.²⁰

¹⁶ Srov. LG 23.

¹⁷ Srov. KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY. List *Communio notio* biskupům katolické církve o některých aspektech církve jako společenství (28. května 1992), č. 11–14. AAS 85 (1993) 844–847.

¹⁸ Srov. LG 23.

¹⁹ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY. List *Communio notio*, č. 13. AAS 85 (1993) 846.

²⁰ BENEDIKT XVI. Posynodální apoštolská exhortace *Sacramentum caritatis* (22. února 2007), č. 6. Praha: Paulínky-ČBK, 2007: „Víra církve je vírou v podstatě eucharistickou a živí se zvláštním způsobem u stolu eucharistie. Víra a svátosti jsou dva doplňující se aspekty církevního života. Víra je vzbuzována hlásáním Božího slova. Živí se a roste milostiplným setkáním se zmrtvýchvstalým Pánem, které se uskutečňuje ve svátostech: ‚Víra se vyjadřuje v obřadu a obřad posiluje a upevňuje víru‘. Proto svátost oltářní vždy stojí v centru života církve. ‚Díky eucharistii se církev rodí stále znova‘. Čím živější je eucharistická víra Božího lidu, tím hlubší je jeho účast na životě církve díky přesvědčivému přístupu k poslání, které Kristus svěřil svým učedníkům. Svědčí o tom samotná historie církve. Každá velká reforma se pojí se znovuobjevením víry v eucharistickou přítomnost Pána uprostřed jeho lidu“ (srov. OR, 14. března 2007, s. 2, dodatek, s. II.–III).

Celá církev, jež je v Číně, je povolána žít a ukazovat tuto jednotu v ještě bohatší spiritualitě společenství, které s přihlédnutím ke konkrétním situacím katolických komunit, roste také v harmonickém společenství hierarchie. Proto jsou pastýři i věřící povoláni, aby bránili a uchovali to, co náleží k nauce a tradici církve.

Napětí a rozdělení uvnitř církve: odpuštění a smíření

6. Můj ctihodný předchůdce, papež Jan Pavel II., v apoštolském listu *Novo millennio ineunte*, kterým se obrátil na celou církev, tvrdí, že: „Oblast *společenství (koinonia)*, která v sobě obnáší a zjevuje samu podstatu tajemství církve, je další velkou oblastí, v níž se bude muset rozvinout rozhodné pastorační úsilí na úrovni všeobecné církve i jednotlivých místních církví. Společenství je plodem a projevem té lásky, která prýští ze srdce věčného Otce a přichází k nám skrze Ducha, kterého nám dává Ježíš (srov. Řím 5, 5), aby z nás všech vytvořil ‚jedno srdce a jednu duši‘ (Sk 4, 32). Právě skrze uskutečnění tohoto společenství lásky se církev ukazuje jako ‚svátost neboli znamení a nástroj vnitřního spojení s Bohem a jednoty celého lidstva‘. Pánova slova na toto téma jsou natolik přesná, že v žádném případě není možné snižovat jejich význam. I v novém století bude církev pro svůj život potřebovat mnoho věcí; pokud však bude chybět láska (*agapé*), vše ostatní bude zbytečné. Apoštol Pavel nám to připomíná ve své *velepisni lásky*: I kdybychom mluvili lidskými i andělskými jazyky a měli víru schopnou ‚hory přenášet‘, ale neměli bychom lásku, nebylo by to k ničemu (srov. 1 Kor 13, 2). Láska je opravdu ‚srdcem‘ církve.“²¹

²¹ *Novo millennio ineunte*, č. 42; srov. DCE 12: „Toto Boží působení nyní dostává svou dramatickou podobu na základě skutečnosti, že v Ježíši Kristu se Bůh sám vydává hledat ‚zatoulanou ovci‘, tedy trpící a ztracené lidství. Když Ježíš ve svém podobenství hovoří o pastýři, který se vypravil za ztracenou ovci, o ženě, která hledá ztracený peníz nebo o otci, jenž vychází v ústretu marnotratnému synovi a objímá ho, pak to nejsou pouze slova, protože to vše představuje výklad jeho vlastního bytí a konání. V jeho smrti na kříži se naplňuje ono obrácení se Boha proti sobě samému, v němž se on sám daruje, aby znovu pozvedl člověka a zachránil ho. Je to láska ve své nejradiikálnější podobě.“

Tyto záležitosti, které se týkají samotné povahy všeobecné církve, mají zvláštní význam pro církve v Číně. Opravdu vám neunikají problémy, kterým momentálně církev čelí a které se snaží překonávat – uvnitř sebe sama a ve svých vztazích s čínskou občanskou společností – napětí, rozdělení a obviňování.

K tomuto tématu jsem již vloni v jednom proslovu o počátcích církve měl příležitost připomenout, že „společenství učedníků od počátků znalo nejen radost Ducha Svatého, milost pravdy a lásky, ale také zkoušky, které spočívaly především v neshodách ohledně pravdy víry a v následných roztržkách ve společenství. Tak jako již od počátku existovalo společenství lásky a bude existovat až do konce (srov. 1 Jan 1, 1), tak bohužel již od počátku dochází i k rozdělení. Nesmíme se divit, že toto rozdělení existuje také dnes. [...] Tedy, vždycky existuje nebezpečí ztráty víry v událostech světa a též ve slabostech církve, z čehož vyplývá také ztráta lásky a bratrství. Proto je určitou povinností toho, kdo věří v církve lásky a chce v ní žít, rozpoznat i toto nebezpečí.“²²

Dějiny církve nás učí, že pravé společenství se nerozvíjí bez obtížného úsilí o smíření.²³ Opravdu, očistění paměti, odpuštění pro toho, kdo konal zlo, zapomenutí utrpených křivd a usmíření srdcí v lásce, které se musí uskutečnit ve jménu ukřižovaného a vzkříšeného Krista, mohou vyžadovat překonání osobních postojů a pohledů, které pramení z bolestných nebo těžkých zkušeností. Jsou to však naléhavé kroky, které je nutné učinit, aby se rozrostla a projevila pouta společenství mezi věřícími a pastýři církve v Číně.

Proto vám již můj ctihodný předchůdce vícekrát adresoval naléhavou výzvu k odpuštění a smíření. V této souvislosti bych rád připomněl úryvek z poselství, které vám zaslal při příležitosti blížícího se Svatého roku 2000: „Když se připravujete na oslavy Velkého jubile

²² BENEDIKT XVI. Generální audience (středa 5. dubna 2006). OR, 6. dubna 2006, s. 4.

²³ Pro všechny by měla být poučením zkušenost prvotní církve v časech pronásledování, stejně jako učení, které v této souvislosti propagovala právě římská církev, když odmítnutím rigorózních postojů novaciánů a donatistů vybízela k velkorysosti v odpouštění a smíření vůči těm, kteří v době pronásledování odpadli od víry („lapsi“) a přáli si být znovu přijati do společenství církve.

a vzpomeňte si, že v biblické tradici takový čas s sebou vždycky přinášel povinnost odpouštět si navzájem dluhy, napravit spáchané křivdy a smířit se se svým sousedem. Také vám byla ohlášena ‚velká radost připravena všem národům‘: láska a milosrdenství Otce, vykoupení dovršené v Kristu. V takové míře, v jaké budete vy sami ochotni přijmout tuto radostnou zprávu, budete ji schopni svým životem zprostředkovat všem mužům a ženám, kteří jsou blízko vás. Je mým nejnrocnějším přáním, abyste uslyšeli vnitřní vnučení Ducha Svatého a vzájemně si odpustili všechno to, co je třeba odpustit, abyste se navzájem sblížovali, přijímali a překonali všechny překážky, a tak přemohli všechno to, co vás může rozdělit. Nezapomeňte na Ježíšova slova při Poslední večeři: ‚Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku k sobě navzájem‘ (Jan 13, 35). S radostí jsem se doslechl, že k oslavám Velkého jubilea chcete nabídnout jako nejvzácnější dar jednotu mezi vámi i s Petrovým nástupcem. Takové předsevzetí může být jenom ovocem Ducha Svatého, který vede svou církev po nelehkých cestách smíření a jednoty.“²⁴

Všichni jsme si vědomi toho, že tato cesta nemůže být absolvována ze dne na den, ale buďte si jisti, že celá církev se za vás na tento úmysl vytrvale modlí.

Dále mějte na paměti, že vaše cesta smíření je podporována příkladem a modlitbou mnohých „svědků víry“, kteří trpěli a odpouštěli, obětující své životy pro budoucnost katolické církve v Číně. Samotná jejich existence představuje pro vás ustavičné požehnání u nebeského Otce a jejich památka přinese hojné ovoce.

*Církevní společenství a státní orgány:
vztahy, které je třeba žít v pravdě a lásce*

7. Pečlivá analýza již zmíněné bolestné situace neshod (srov. č. 6), do níž jsou zataženi věřící laici i pastýři, ukazuje mezi jinými příčinami významnou roli orgánů, kterým bylo uloženo zodpovídat za život katolické komunity. Také dnes je uznáním ze strany orgánů

²⁴ JAN PAVEL II. Poselství katolíkům v Číně *Alla vigilia* (8. prosince 1999), č. 6. OR, 11. prosince 1999, s. 5.

podmíněna legální čili „oficiální“ existence duchovního místa či osoby. To vše způsobilo rozdělení jak mezi kněžstvem, tak i věřícími. Je to situace, která závisí především na vnějších faktorech. Vážně poznamenala působení církve a zavdala podnět také k podezřením, vzájemným obviněním a udáním; je i nadále zdrojem znepokojující slabosti.

Pokud jde o citlivou otázku udržování vztahů s orgány státu, zvláště prozíravá je výzva II. vatikánského koncilu k následování slova a *modus operandi* (způsobu jednání) Ježíše Krista. „Raději se dal nazývat Synem člověka, jenž přišel, aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny“ (Mk 10, 45), protože nechtěl být politickým a násilně vládnoucím Mesiášem.²⁵ Sám se projevil jako dokonalý Boží služebník,²⁶ který „nalomenou třtinu nedolomí a doutnající knot neuhasí“ (Mt 12, 20). Uznával světskou moc a její práva, když přikázal platit císaři daň, ale jasně připomněl, že je třeba zachovat vyšší práva Boží: „Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu“ (Mt 22, 21). Nakonec při dokonání díla spásy na kříži, jímž lidem zjednal spásu a pravou svobodu, dovršil své zjevení. Vydal totiž svědectví pravdě,²⁷ nechtěl ji však násilím vnucovat těm, kteří se proti ní stavěli. Vždyť jeho království se neprosazuje úderem meče,²⁸ ale uskutečňuje se svědectvím a nasloucháním pravdě a roste láskou, jíž Kristus povýšený na kříž lidi k sobě přitahuje (srov. Jan 12, 32).²⁹

Pravda a láska jsou dva nosné sloupy života křesťanské komunity. Z tohoto důvodu jsem připomněl, že „církev lásky je také církví pravdy, chápané především jako věrnost evangeliu, jež Pán Ježíš svěřil svým učedníkům. [...] Aby však rodina Božích dětí mohla žít v jednotě a pokoji, potřebuje někoho s moudrým úsudkem a autoritou, kdo by ji vedl životem v pravdě – a k tomu je právě povolán apoštolský služebník. Zde dospíváme k důležitému bodu. Církev je cele z Ducha, ale má svou strukturu a apoštolskou posloupnost se zodpo-

²⁵ Srov. Mt 4, 8–10; Jan 6, 15.

²⁶ Srov. Iz 42, 1–4.

²⁷ Srov. Jan 18, 37.

²⁸ Srov. Mt 26, 51–53; Jan 18, 36.

²⁹ II. Vatikánský koncil. Deklarace o náboženské svobodě *Dignitatis humanae* (7. prosince 1965), č. 11. *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995.

vědností za to, aby vytrvala v pravdě darované Kristem, z níž vychází také schopnost lásky. [...] Apoštolové a jejich nástupci jsou tedy jednak strážci a váženými svědky pokladu pravdy svěřeného církvi, a také služebníky lásky – to jsou dva aspekty téže věci. [...] Pravda a láska jsou dvě podoby téhož daru, který pochází od Boha. Díky apoštolské službě je strážěn církví a můžeme jej zakusit i dnes!³⁰

Proto II. vatikánský koncil zdůrazňuje, že „úcta a láska se musí vztahovat také na ty, kdo ve věcech sociálních, politických nebo i náboženských smýšlejí a jednají jinak než my. Čím důvěrněji se totiž, s dobrotou a láskou, seznámíme s jejich způsobem myšlení, tím snadněji budeme moci začít s nimi rozhovor“. Ale, jak upozorňuje tentýž dokument: „láska a přívětivost nás ovšem nesmí učinit lhotejnými k pravdě a k dobru“.³¹

Rozvažující o „původním plánu Ježíšově“,³² nám jako zřejmé vystává, že požadavek některých státních orgánů, aby byly nadřazeny samotným biskupům a vedly církevní komunity, není ve shodě s učním církví, podle něhož je církev „apoštolská“, jak zdůraznil II. vatikánský koncil. „Církev je apoštolská svým *původem*, protože je vybudována na ‚základě apoštolů‘ (Ef 2, 20); svým *učením*, které je totožné s učením apoštolů; také svou *strukturou*, protože je vyučována, posvěcována a vedena apoštolů až do návratu Krista, a to díky jejich nástupcům, biskupům ve společenství s Petrovým nástupcem.“³³ Proto v každé místní církvi pouze „diecézní biskup pase ve jménu Páně stádece jemu svěřené jako vlastní, řádný a bezprostřední Pastýř“.³⁴ Na národní úrovni může pouze jedna legitimní biskupská konference vydávat pastorační směrnice, jež jsou platné pro celé katolické společenství příslušné země.³⁵

³⁰ BENEDIKT XVI. Generální audience (středa 5. dubna 2006). OR, 6. dubna 2006, s. 4.

³¹ GS 28.

³² BENEDIKT XVI. Generální audience (středa 5. dubna 2006). OR, 6. dubna 2006, s. 4.

³³ *Kompendium Katechismu katolické církve*, č. 174. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006; srov. KKC, 857 a 869.

³⁴ JAN PAVEL II. Apoštolský list *Apostolos suos* (21. května 1998), č. 10. AAS 90 (1998) 648.

³⁵ Srov. CIC, kán. 447

Také deklarované cíle zmíněných orgánů, kterými chtějí stanovit „principy nezávislosti, autonomie, soběstačnosti a demokratické správy církve“,³⁶ jsou neslučitelné s katolickou naukou, která již od nejstarších vyznání víry vyznává církev „jednu, svatou, všeobecnou (katolickou) a apoštolskou“.

Ve světle výše uvedených principů budou pastýři i věřící laici pamatovat na to, že hlásání evangelia, katecheze, charitativní díla, liturgická a kulturní činnost, jakož i všechny další pastorační volby, spadají výlučně do kompetence biskupů a jejich kněží v neustálé kontinuitě víry, předávané od apoštolů v Písmu svatém a Tradici. Nemohou tedy být podřízeny žádným vnějším zásahům.

Mnozí členové katolického společenství vnímají tuto těžkou situaci a kladou si otázku, zda uznání civilních autorit, které je nezbytné pro veřejné působení, nějakým způsobem kompromituje společenství se všeobecnou církví. Vím dobře, že tato problematika bolestně zneklidňuje srdce pastýřů a věřících. V této souvislosti si především myslím, že nutné a statečné uchování víry a svátostného hierarchického společenství není samo o sobě překážkou dialogu s autoritami ohledně aktivit, kterými žijí církevní komunity a které spadají i do civilního sektoru. Nevidím zvláštní těžkosti v přijetí uznání, které vydaly civilní autority, za předpokladu, že nebude obsahovat popírání nezadatelných principů víry a církevního společenství. V mnoha konkrétních případech, ne-li téměř vždy, do procedury uznání vstupují orgány, které nutí dotyčné osoby k postojům, gestům a závazkům, jež jsou v rozporu s normami, kterými se řídí jejich katolické svědomí. Chápu tedy, jak je v těchto podmínkách a různých situacích obtížné přijmout správné rozhodnutí. Z tohoto důvodu Apoštolský stolec, poté co znovu potvrdil principy, ponechává rozhodnutí na jednotlivém biskupovi, který, naslouchaje svému kléru, je nejlépe schopen vyhodnotit místní situaci. Zváží dané možnosti, volby i eventuelní důsledky pro celou diecézní komunitu. Může se stát, že konečné rozhodnutí nebude ve shodě s míněním všech kněží a věřících. Přěji si

³⁶ Statut Vlastenecké čínské církve (*Chinese Catholic Patriotic Association /CCPA/*), 2004, čl. 3.

však, aby takové rozhodnutí bylo přijímané, byť s bolestí, a aby se zachovala jednota diecézního společenství se svým pastýřem.

Bude dobré, aby se biskupové a kněží s opravdovým pastýřským srdcem zasazovali všemi způsoby o to, aby nedávali příležitost k situacím pohoršení a využívali příležitosti pro formování svědomí věřících, se zvláštní pozorností k nejhudším. Vše ať je prožíváno ve společenství a bratrském porozumění, bez odsuzování a vzájemných obvinění. Také v tomto případě je třeba mít na paměti, že zvláště v nedostatku opravdového prostoru svobody je ke zhodnocení morálnosti skutku zapotřebí velmi dobře znát úmysly dotčené osoby, stejně jako objektivní nedostatek. Každý případ musí být zkoumán jednotlivě, se zřetelem na dané okolnosti.

Čínský episkopát

8. V církvi, Božím lidu, přísluší jenom duchovním, kteří po přiměřeném vzdělání a formaci náležitě přijali svěcení, vykonávat úřad „učitelský, kněžský a pastýřský“. Věřící laici můžou s kanonickým pověřením biskupa vykonávat užitečnou církevní službu při předávání víry.

V uplynulých letech jste, drazí bratři v biskupské službě, z rozličných důvodů naráželi na těžkosti, protože v důležitých církevních otázkách, včetně jmenování biskupů, kontrolují a rozhodují osoby „nevysvěcené“ – někdy i nepokřtěné – jménem různých státních orgánů. Následkem toho došlo ke znehodnocení Petrova a biskupského úřadu na základě představy o církvi, podle které papeži, biskupům a kněžím hrozí, že se *de facto* stanou osobami bez úřadu a bez úřední moci. Petrův a biskupský úřad, jak již bylo řečeno, jsou základními a integrálními částmi katolické nauky o svátostné struktuře církve. Tato povaha církve je darem Pána Ježíše, protože on „určil jedny za apoštoly, jiné za kazatele mluvící pod vlivem vnuknutí, jiné za misionáře, jiné pak za pastýře a učitele, aby připravili křesťany k úkolům, které mají plnit. Kristovo tělo tak bude činit pokroky, dokud nedojdeme všichni k jednotě ve víře a v poznání Božího Syna, k mužné zralosti, k onomu věku, (kdy se na nás uskuteční) Kristova plnost“ (Ef 4, 11–13).

Společenství a jednota – ať je mi dovoleno to zde zopakovat (srov. č. 5) – jsou základními a integrálními částmi katolické církve. Proto je plán církve, v náboženské oblasti „nezávislé“ na Apoštolském stolci, neslučitelný s katolickou naukou.

Jsem si vědom velkých nesnází, se kterými se musíte setkávat ve výše zmíněné situaci, abyste zůstali věrni Kristu, jeho církvi a Petrovu nástupci. Připomínám vám, že – jak tvrdil již svatý Pavel (srov. Řím 8, 35–39) – žádná nesnáz nás nemůže odloučit od lásky Kristovy, a spoléhám na to, že s důvěrou v milost Pána budete umět vykonat všechno možné pro zachování jednoty a církevního společenství i za cenu velkých obětí.

Mnoho členů čínského episkopátu, kteří v posledních desetiletích vedli církve, podalo – a podává – vlastním společenstvím i všeobecné církvi zářivé svědectví. Ještě jednou ať ze srdce vytryskne hymnus chvály a díkuvzdání nejvyššímu Pastýři stáda (srov. 1 Petr 5, 4). Opravdu nejde zapomenout, že mnozí z vás utrpěli pronásledování a byli omezováni při vykonávání svého úřadu, a že někteří z vás učinili církve úrodnou prolitím vlastní krve. Nové časy a z nich plynoucí výzva k nové evangelizaci zvýrazňují funkci biskupského úřadu. Jak řekl Jan Pavel II. pastýřům, kteří se ze všech částí světa sešli v Římě na oslavách jubilejního Svatého roku, „biskup je první odpovědný a oživuje církevní společenství, jak v touze po společenství, tak v jejích misijních záměrech. Tváří v tvář relativismu a subjektivismu, které hyzdí tolik oblastí současné kultury, jsou biskupové povoláni k tomu, aby obhajovali a podporovali jednotu nauky u svých věřících. Bedliví vůči všem situacím, ve kterých se ztrácí nebo zanedbává víra, se všemi silami zasazují o evangelizaci. Připravují na tento úkol kněze, řeholníky a laiky, a dávají na to k dispozici nutné prostředky“.³⁷

Při stejné příležitosti můj ctihodný předchůdce připomněl, že „biskup jako nástupce apoštolů je někdo, pro koho je Kristus vším. Spolu s Pavlem tak může opakovat každý den: ‚Vždyť pro mě život je Kristus‘ (Flp 1, 21). Musí o tom svědčit veškerým svým počíná-

³⁷ Homilie u příležitosti setkání biskupů na oslavách jubilejního Svatého roku (8. října 2000), č. 5. AAS 93 (2001) 28; srov. ChD 6.

ním. II. vatikánský koncil učí: „Svůj apoštolský úřad nechť biskupové vykonávají jako Kristovi svědkové přede všemi lidmi.“³⁸

Co se týká biskupské služby, využívám tuto příležitost, abych ozřejmil to, co jsem nedávno řekl: „Především biskupové jsou odpovědní za [...] budování církve jako Boží rodiny a jako místa vzájemné pomoci a ochoty ke službě. Abyste mohli plnit toto poslání, dostali jste při biskupském svěcení tři zvláštní úřady: *munus docendi*, *munus sanctificandi* a *munus regendi*, které spolu tvoří *munus pas-cendi*. Zejména cílem *munus regendi* je růst církevního společenství, to znamená budování společenství, jednomyslného v naslouchání učení apoštolů, v lámání chleba, v modlitbách a v bratrské jednotě. Pastýřský úřad – právě *munus regendi* – je úzce spojený s učitelským a kněžským úřadem a pro biskupa představuje skutečný úkon lásky vůči Bohu a bližnímu, který je vyjádřen v pastýřské lásce.“³⁹

Tak jako v ostatních částech světa, i v Číně vedou církve biskupové, kteří prostřednictvím biskupského svěcení, jež jim bylo uděleno jinými platně vysvěcenými biskupy, přijali spolu s kněžským úřadem i úřad učitelský a pastýřský k vedení lidu jim svěřeného v příslušných místních církvích. Dostali příslušnou úřední moc, jež jim byla udělena od Boha skrze milost svátosti svěcení. Učitelský úřad a pastýřský úřad „[...] však podle své povahy mohou být vykonávány pouze v hierarchickém společenství s hlavou a členy sboru“.⁴⁰ Koncil k tomu dodává – „členem biskupského sboru se někdo stává svátostným svěcením a hierarchickým společenstvím s hlavou a členy sboru“.⁴¹

V současnosti jsou všichni biskupové katolické církve v Číně syny čínského národa. Navzdory mnohým a vážným potížím nebyla katolická církev v Číně skrze zvláštní milost Ducha Svatého nikdy ukrácena o službu právoplatných pastýřů, kteří zachovali neporušenou apoštolskou poslušnost. Musíme děkovat Pánu za tuto stálou

³⁸ JAN PAVEL II. Homilie u příležitosti setkání biskupů na oslavách jubilejního Svatého roku (8. října 2000), č. 4. AAS 93 (2001) 27; ChD 11.

³⁹ BENEDIKT XVI. Audience pro nově jmenované biskupy (21. září 2006). AAS 98 (2006) 696.

⁴⁰ LG 21; srov. také CIC, kán. 375 § 2.

⁴¹ LG 22; srov. také „Vysvětlující poznámka“, č. 2.

a utrpením zkoušenou přítomnost biskupů, kteří přijali biskupské svěcení ve shodě s katolickou tradicí, to znamená ve společenství s římským biskupem, Petrovým nástupcem, a z rukou biskupů vysvěcených platně a legitimně, s ohledem na obřad katolické církve.

Někteří z nich, kteří nechtěli podlehnout protiprávní kontrole nad životem církve a přáli si zachovat úplnou věnost Petrovu nástupci a katolické nauce, byli nuceni se nechat vysvětit tajně, „v podzemí“. Podzemí nepatří k normálním jevům v životě církve. Dějiny ukazují, že pastýři a věřící se k němu uchylují pouze v utrpení, v touze zachovat si vlastní víru neporušenou a nepřipustit vměšování státních orgánů do věcí, které se dotýkají nitra života církve. Z tohoto důvodu si Apoštolský stolec přeje, aby tito právoplatní pastýři jako takoví mohli být uznáni vládními autoritami, i kvůli občanskoprávní účinnosti – pokud je jí zapotřebí – a aby všichni věřící mohli svobodně vyjadřovat vlastní víru v sociálním kontextu, ve kterém žijí.

Jiní pastýři zas pod tlakem zvláštních okolností souhlasili s přijetím biskupského svěcení bez papežského pověření, ale později požádali o možnost být přijati do společenství s Petrovým nástupcem a s jinými bratry v biskupské službě. S přihlédnutím k upřímnosti jejich smýšlení a ke složitosti situace, jakož i s ohledem na mínění biskupů v jejich blízkosti, jim papež mocí vlastní odpovědnosti nejvyššího Pastýře všeobecné církve povolil plné a legitimní vykonávání biskupské jurisdikce. Tato iniciativa papeže vznikla ze znalosti zvláštních okolností jejich svěcení a z jeho hlubokého pastoračního zájmu napomáhat obnovení plného společenství. Bohužel, kněží a věřící často nebyli patričně informováni o tom, že jejich biskup byl legitimizován, což způsobilo nemálo vážných problémů svědomí. Kromě toho, někteří právně uznání biskupové nečinili navenek žádné gesto, kterým by jasně potvrdili, že byli legitimizováni. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby provedená legitimizace byla v krátkém čase zveřejněna, pro duchovní dobro diecézních společenství, kterých se to týká, a aby právně uznání biskupové stále více dávali jasně najevo svou plnou jednotu s Petrovým nástupcem.

Nakonec nechybí někteří biskupové – ve velmi omezeném počtu –, kteří byli vysvěceni bez papežského pověření a nepožádali o nutnou legitimizaci nebo ji ještě nezískali. Podle nauky katolické

církve je třeba považovat tyto biskupy za nezákonně, ale platně vysvěcené, pokud je tu jistota, že přijali svěcení od platně vysvěcených biskupů, a že byl přitom dodržen katolický obřad biskupského svěcení. Proto tito biskupové, byť nejsou ve společenství s papežem, vykonávají svou službu v udělování svátostí platně, i když nezákonným způsobem. Jak velké duchovní bohatství by z toho mohlo vzejít pro církve v Číně, kdyby i tito pastýři dodržením nutných podmínek dospěli ke společenství s Petrovým nástupcem a s celým katolickým episkopátem! Byla by legitimizována nejenom jejich biskupská služba, ale také by se obohatilo jejich společenství s kněžími a věřícími, kteří považují církve v Číně za část katolické církve v jednotě s římským biskupem a se všemi ostatními místními církvemi, rozptýlenými po celém světě.

V jednotlivých národech tvoří všichni legitimní biskupové biskupskou konferenci vedenou podle vlastního statutu, který musí být podle normy kanonického práva schválen Apoštolským stolcem. Taková biskupská konference vyjadřuje bratrské společenství všech biskupů jednoho národa a projednává otázky nauky a pastorače, které jsou důležité pro celé katolické společenství v zemi, aniž by zasahovala do výkonu řádné a bezprostřední moci každého biskupa v jeho vlastní diecézi. Každá biskupská konference dále udržuje přiměřené a užitečné kontakty s místními občanskými autoritami, i proto, aby podporovala spolupráci mezi církví a státem. Přitom je však jasné, že v otázkách víry a života podle víry (*fides et mores*, svátostný život), které spadají výhradně do kompetence církve, biskupská konference nemůže být podřízena žádné civilní autoritě.

Ve světle výše objasněných principů nemůže být sbor katolických biskupů Číny⁴² ve své současné podobě uznán Apoštolským stolcem jako biskupská konference. „Podzemní biskupové“, to znamená biskupové neuznaní vládou, kteří jsou ve společenství s papežem, do něj nepatří. Tento sbor zahrnuje biskupy, kteří jsou dosud nelegitimní, a řídí se statuty, jež obsahují prvky neslučitelné s katolickou naukou.

⁴² *China Catholic Bishops' College (CCBC).*

Jmenování biskupů

9. Jak je vám všem známo, jedním z nejvíce delikátních problémů ve vztazích Apoštolského stolce s autoritami vaší země je otázka jmenování biskupů. Na jedné straně lze pochopit, že vládní autority pozorně sledují výběr těch, kteří budou plnit významnou roli pastýřů v místních katolických společenstvích. Výběr zahrnuje i sociální aspekty, které se v Číně, podobně jako i ve zbytku světa, týkají také civilního sektoru. Na druhé straně Apoštolský stolec věnuje zvláštní péči jmenování biskupů, poněvadž se to dotýká samotného srdce života církve, nakolik je jmenování biskupů papežem zárukou jednoty církve a hierarchického společenství. Z tohoto důvodu Kodex kanonického práva (srov. kán. 1382) stanoví vážné sankce jak pro biskupa, který uděluje biskupské svěcení bez apoštolského pověření, tak pro toho, kdo je přijímá. Takové svěcení představuje vskutku bolestnou ránu pro církevní společenství a těžké porušení kanonické disciplíny.

Papež, když uděluje apoštolské pověření ke svěcení biskupa, vykonává svou svrchovanou duchovní autoritu. Jeho autorita a zasahování zůstávají striktně na poli náboženském. Nejedná se tedy o autoritu politickou, která se nepatřičně vměšuje do vnitřních záležitostí státu a narušuje jeho suverenitu.

Jmenování pastýřů pro vymezené náboženské společenství je chápáno také v mezinárodních dokumentech jako konstitutivní prvek plného uplatňování práva náboženské svobody.⁴³

⁴³ Na celosvětové úrovni uvedme například dispozice k čl. 18 § 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (*International Covenant on Civil and Political Rights*) z 16. prosince 1966 („Everyone shall have the right to freedom of thought, conscience and religion. This right shall include freedom to have or to adopt a religion or belief of his choice, and freedom, either individually or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief in worship, observance, practice and teaching“). Dále si všimněme zavazujícího výkladu pro členské státy, který vydal Výbor OSN pro lidská práva v „*General Comment*“, č. 22 z 30. července 1993 („the practice and teaching of religion or belief includes acts integral to the conduct by religion groups of their basic affairs, such as the freedom to choose their religious leaders, priests and teachers, the freedom to establish seminaries or religious schools and the freedom to prepare and distribute religious texts or publications“).

Apoštolský stolec by uvítal úplnou svobodu při jmenování biskupů;⁴⁴ proto se zřetelem na současné zvláštní putování církve v Číně vyslovuji přání, aby se našla dohoda s vládou o vyřešení některých otázek. Jde jak o výběr kandidátů pro biskupskou službu, tak o zveřejňování jejich jmenování; stejně jako uznání – nakolik je civilní akt nezbytný – nového biskupa civilními autoritami.

Konečně, co se týká výběru kandidátů pro biskupskou službu, přestože znám vaše těžkosti, chtěl bych připomenout nutnost, aby to byli kněží řádní, počestní, respektovaní a milovaní věřícími. Je nezbytné, aby byli příkladem života z víry a měli jistou zkušenost ve vykonávání pastorační služby, a tak se připravili na přijetí nelehké zodpovědnosti pastýřů církve.⁴⁵ Jestliže je v některé diecézi nemožné nalézt kandidáta pro obsazení biskupského stolce, spolupráce se sousedními diecézemi může pomoci určit vhodného kandidáta.

Na úrovni regionální uvedme například následující závazky přijaté na vídeňském shromáždění představitelů členských států CSCE: „Za účelem zajištění svobody jednotlivce vyznávat a praktikovat náboženství či přesvědčení, zúčastněné státy kromě jiného [...] budou respektovat právo těchto náboženských komunit organizovat se podle vlastní hierarchické a institucionální struktury, [...] vybírat, jmenovat a nahrazovat vlastní personál ve shodě s vlastními požadavky, nároky a normami, jakož i s dohodami svobodně uzavřenými mezi nimi a státem [...]“ (Závěrečný dokument z roku 1989, zásada č. 16 sekce „*Otázky bezpečnosti v Evropě*“); srov. také II. Vatikánský koncil. Deklarace o náboženské svobodě *Dignitatis humanae*, č. 4.

⁴⁴ Srov. ChD 20.

⁴⁵ Viz příslušné normy CIC (srov. kán. 378).

DRUHÁ ČÁST

SMĚRNICE PRO PASTORAČNÍ ŽIVOT

Svatosti, vedení diecézí, farnosti

10. V poslední době se vyskytly potíže spojené s individuálními iniciativami pastýřů, kněží a věřících laiků, kteří, poháněni velkorysou pastorační horlivostí, ne vždy respektovali úkoly a odpovědnost druhých.

V této souvislosti nám II. vatikánský koncil připomíná, že jednotliví biskupové na jedné straně, „protože to jsou členové biskupského sboru a zákonití nástupci apoštolů, jsou z Kristova ustanovení a příkazu povinni projevovat péči o celou církev“. Na straně druhé „vykonávají svou pastýřskou správu nad částí Božího lidu, která jim byla svěřena, ne nad jinými církvemi ani nad obecnou církví“.⁴⁶

Kromě toho, tváří v tvář určitým problémům, které se v posledních letech vyskytly v různých diecézních společenstvích, se mi zdá být povinností připomenout kanonický předpis, podle kterého každý klerik musí být inkardinován v místní církvi nebo ve společnosti zasvěceného života a musí vykonávat svou službu ve společenství s diecézním biskupem. Pouze z oprávněných důvodů může klerik vykonávat službu v jiné diecézi, ale vždycky po předchozí dohodě obou diecézních biskupů; to znamená diecézního biskupa místní církve, ve které je klerik inkardinován, a biskupa té místní církve, pro jejíž službu byl určen.⁴⁷

V nemálo situacích jste pak čelili problému eucharistické koncelebrace. Co se toho týče, připomínám, že koncelebrace předpokládá jako podmínku vyznávání stejné víry a hierarchické společenství s papežem a s všeobecnou církví. Proto je dovoleno koncelebrovat s biskupy a s kněžími, kteří jsou ve společenství s papežem, i když

⁴⁶ LG 23.

⁴⁷ Srov. CIC, kán. 265–272.

jsou uznáni civilními autoritami a udržují vztah s orgány a institucemi, které vznikly z vůle státu a jsou cizí struktura církve. Uvedená koncelebrace platí za předpokladu – jak již bylo uvedeno výše (srov. č. 7, odstavec 8) – že toto uznání a tento vztah s sebou nepřináší popírání neporušitelných principů víry a církevního společenství.

Také věřící laici, kteří jsou zaníceni upřímnou láskou ke Kristu a k církvi, ať neváhají účastnit se eucharistie celebrowané biskupy a kněžími, kteří jsou v plném společenství s Petrovým nástupcem a jsou uznáni civilními autoritami. Totéž platí pro všechny ostatní svátosti.

Rovněž ve světle principů katolické nauky musí být vyřešeny problémy, které vznikají ohledně biskupů vysvěcených bez papežského pověření, byť i s respektováním katolického obřadu biskupského svěcení. Jejich svěcení – jak jsem již řekl (srov. č. 8, odstavec 12) – je nelegitimní, ale platné, tak jako jsou platná kněžská svěcení jimi udělená, a jako jsou platná i svátosti, které takoví biskupové a kněží udělili. Proto s ohledem na to musí věřící na místě, kde je zájem o slavení eucharistie a ostatní svátosti, vyhledat podle možnosti biskupy a kněze, kteří jsou ve společenství s papežem. Jestliže to nebude možné uskutečnit bez komplikací, mohou se, pokud to vyžaduje jejich duchovní dobro, obrátit i na ty, kteří nejsou ve společenství s papežem.

Nakonec pokládám za vhodné obrátit vaši pozornost na kanonickou legislativu a na to, co určuje, abych pomohl diecézním biskupům při plnění jejich vlastního pastýřského úkolu. Každý diecézní biskup je vyzván k využití nevyhnutných prostředků společenství a spolupráce uvnitř diecézního katolického společenství: diecézní kurie, kněžské rady, sboru poradců, diecézní pastorační rady a diecézní ekonomické rady. Tyto orgány vyjadřují společenství, napomáhají sdílení společných povinností a jsou velkou pomocí pro pastýře, kteří tak mohou využít bratrské spolupráce kněží, zasvěcených osob a věřících laiků.

Totéž platí pro různé rady stanovené kanonickým právem pro farnosti: farní pastorační radu a farní ekonomickou radu.

Jak pro diecéze, tak pro farnosti to znamená zaměřit zvláštní pozornost na časný majetek církve, movitý i nemovitý, který má být legálně registrován v civilní oblasti na jméno diecéze nebo farnosti,

nikdy ne na jméno jednotlivých osob (to znamená biskupa, faráře nebo skupiny věřících). Zároveň si svou plnou platnost zachovává tradiční pastorační a misijní směrnice, která je shrnuta v principu „ *nihil sine Episcopo* “ („ *nic bez biskupa* “).

Z analýzy výše uvedené problematiky jasně vyplývá, že její skutečné řešení má své kořeny v podpoře společenství, které čerpá sílu a podněty jako z pramene od Krista, věrného obrazu Otcovy lásky. Láska, která je vždy nade vším (srov. 1 Kor 13, 1–12), bude silou a měřítkem v pastorační práci pro budování církevního společenství, které zpřítomňuje zmrtvýchvstalého Krista lidem dneška.

Církevní provincie

11. Mnohé administrativní změny se během posledních padesáti let staly v civilním sektoru. To se dotklo také různých církevních územních celků, které byly zrušeny, rozděleny nebo bylo změněno jejich teritoriální uspořádání na základě nových civilních administrativních celků. V tomto ohledu chci potvrdit, že Apoštolský stolec je ochoten zabývat se všemi otázkami územních celků a církevních provincií v otevřeném a konstruktivním dialogu s čínským episkopátem a – nakolik to bude vhodné a prospěšné – s vládními autoritami.

Katolická společenství

12. Je mi dobře známo, že diecézní a farní společenství, roztroušená po rozsáhlém čínském území, projevují výjimečnou čilost křesťanského života, svědectví víry a pastoračních iniciativ. Je pro mě potěšující konstatovat, že biskupové, kněží, zasvěcené osoby a věřící laici si navzdory minulým i současným těžkostem zachovali hluboké vědomí toho, že jsou živými údy všeobecné církve ve společenství víry a života se všemi katolickými společenstvími rozptýlenými po celém světě. Ve svém srdci vědí, co znamená být katolíkem. A právě z tohoto katolického srdce musí vyvěrat i úsilí – ať už uvnitř jednotlivých společenství nebo ve vztazích mezi různými společenstvími – nechat projevovat se a působit onoho Ducha společenství, porozumění a odpuštění. Tento Duch – jak bylo řečeno výše (srov. č. 5, odstavec 4,

a č. 6) – je viditelnou pečetí skutečné křesťanské existence. Jsem si jist, že Duch Krista tak, jak pomohl společenstvím zachovat si živou víru v časech pronásledování, pomůže i dnes všem katolíkům růst v jednotě.

Jak jsem již poznamenal (srov. č. 2, odstavec 1, a č. 4, odstavec 1), členům katolického společenství ve vaší zemi – zejména biskupům, kněžím a zasvěceným osobám – bohužel ještě není dovoleno naplno a také viditelným způsobem prožívat a vyjadřovat určité aspekty své příslušnosti k církvi a jejich hierarchického společenství s papežem. Svobodné kontakty s Apoštolským stolcem a s ostatními katolickými společenstvími v různých zemích jsou zpravidla ztíženy. Je pravdou, že v posledních letech se církve ve srovnání s minulostí těší větší náboženské svobodě. Přesto nelze popřít, že nadále trvají závažná omezení, která se dotýkají jádra víry a do jisté míry dusí pastorační aktivitu. V této souvislosti obnovuji své přání (srov. č. 4, odstavec 2–4), aby v uctivém a otevřeném dialogu mezi Apoštolským stolcem, čínskými biskupy a vládními autoritami mohly být překonány zmíněné potíže, a aby se takto dospělo k užitečné shodě, která bude k prospěchu katolickému společenství i společenenskému soužití.

Kněží

13. Chtěl bych pak věnovat zvláštní myšlenku a výzvu kněžím – a to především těm, kteří byli vysvěceni v posledních letech – jež se velkodušně vydali na cestu pastorační služby. Zdá se mi, že aktuální církevní a sociálně politická situace činí stále naléhavější potřebu čerpat světlo a sílu z pramenů kněžské spirituality, jakými jsou Boží láska, bezpodmínečné následování Krista, horlivost pro hlásání evangelia, věrnost církvi a velkorysá služba bližnímu.⁴⁸ Jak nepřipomenout v této souvislosti povzbudivý příklad velkých postav biskupů a kněží, kteří v těžkých dobách nedávno minulých dosvědčili nezlomnou lásku k církvi i darem vlastního života za ni a za Krista?

⁴⁸ Pro hlubší reflexi o nauce a spiritualitě kněžství a charismatu celibátu odkazují na svou Promluvu k Římské kúrii (22. prosince 2006). OR, 23. prosince 2006, s. 6.

Drazí kněží! Vy, kteří snášíte „tíhu dne i horko“ (Mt 20, 12), kteří jste položili ruku na pluh a neohlížíte se zpátky (srov. Lk 9, 62), myslíte na ta místa, kde věřící s úzkostí očekávají kněze a kde již mnoho let pociťují jeho nepřítomnost a nepřestávají očekávat jeho příchod. Vím dobře, že jsou mezi vámi spolubratři, kteří museli čelit dobám a situacím velmi těžkým a stavěli se na pozice ne vždy přijatelné z církevního pohledu, a kteří si navzdory všemu přejí vrátit se do plného společenství církve. V duchu hlubokého smíření, k němuž můj ctihodný předchůdce opakovaně vyzýval církev v Číně,⁴⁹ se obracím na biskupy, kteří jsou ve společenství s Petrovým nástupcem, aby s velkodušností zkoumali případ od případu a dali správnou odpověď na toto přání. Pokud je to nezbytné, aby se obraceli na Apoštolský stolec. Jako znamení tohoto žádoucího smíření není, myslím, významnějšího gesta, než je společná obnova vyznání víry při příležitosti kněžského dne na Zelený čtvrtek, jak se to činí ve všeobecné církvi, případně při jiné vhodné příležitosti. Je tak vyjádřeno svědectví o plném společenství, o upevnění Božího lidu, který je svěřen vaší pastorační péči, ke chvále Nejsvětější Trojice.

Jsem si vědom, že také v Číně, stejně jako v celé církvi, vyvstává nutnost přiměřené trvalé formace kléru. Odtud vychází výzva k vám, biskupům, zodpovědným za církevní společenství, abyste mysleli především na mladé kněze. Ti jsou stále více zaměstnáni novými pastoračními podněty spojenými s úkolem evangelizovat komplexní společnost v současné Číně. Připomínal nám to papež Jan Pavel II.: trvalá formace kněží je „samozřejmým požadavkem vyplývajícím ze samotné povahy obdrženého daru a přijaté svátostné služby, a zůstává proto aktuální v každém čase. Je mimořádně naléhavá dnes, nejen vlivem rychlých změn v sociálních a kulturních podmínkách jednotlivců i národů, mezi nimiž kněží konají službu, ale také kvůli ‚nové evangelizaci‘, která tvoří podstatný a naléhavý úkol církve na konci druhého tisíciletí“.⁵⁰

⁴⁹ Srov. JAN PAVEL II. Poselství *La memoria liturgica* – Liturgická památka na církev v Číně u příležitosti 70. výročí svěcení první skupiny čínských biskupů v Římě a 50. výročí ustanovení církevní hierarchie v Číně (3. prosince 1996), č. 4. AAS 89 (1997) 256.

⁵⁰ JAN PAVEL II. Posynodální apoštolská adhortace o výchově kněží v současných podmínkách *Pastores dabo vobis* (25. března 1992), č. 70. Praha: Zvon, 1993.

Povolání a duchovní formace

14. Během posledních padesáti let nikdy nechyběl v katolické církvi v Číně požehnaný rozkvět povolání ke kněžství a k zasvěcenému životu. Za to musíme vzdávat díky Pánovi, neboť je to znamením vitality a důvodem naděje. V průběhu let pak vzniklo mnoho místních společností zasvěceného života. Biskupové a kněží ze zkušenosti vědí, jak nenahraditelný je přínos řeholnic pro katecheze a život farností ve všech jeho formách. Nezasupitelný význam má i péče věnovaná těm nejpotřebnějším, poskytovaná také ve spolupráci s místními civilními autoritami jako výraz lásky a služby bližnímu. Je nejvěrohodnějším svědectvím o životnosti a síle Ježíšova evangelia.

Jsem si však vědom toho, že tento rozkvět je dnes doprovázen také mnoha těžkostmi. Vyvstává proto naléhavá potřeba pečlivějšího rozlišování povolání ze strany církevních představených vedle hlubší výchovy a vzdělání kandidátů kněžství a zasvěceného života. I přes omezené prostředky je pro budoucnost čínské církve zapotřebí pracovat na tom, aby se v seminářích a náboženských společnostech věnovala zvláštní pozornost péči o povolání a solidní formaci, pevnější a zralejší z pohledu lidského, spirituálního, filozoficko-teologického a pastoračního.

V této souvislosti si u kandidátů kněžství zaslouhuje zvláštní zmínku formace k celibátu. Je důležité, aby se učili žít a cítit celibát jako vzácný dar od Boha a jako pronikavě eschatologické znamení, které svědčí o nerozdělené lásce k Bohu a jeho lidu. Připodobňuje kněze Ježíši Kristu, který je Hlavou a Ženicem církve. Takový dar je podstatným vyjádřením „kněžské služby církvi v Pánu a s Pánem“⁵¹ a představuje prorockou hodnotu pro dnešní svět.

Co se týká duchovního povolání, v aktuálním kontextu církve v Číně je nezbytné, aby se projevovaly jeho stále zářivější dimenze: to je svědectví o daru úplného zasvěcení se Kristu skrze sliby čistoty, chudoby a poslušnosti a také odpověď na požadavek hlásat evangelium v dnešních historicko-sociálních podmínkách země.

⁵¹ *Tamtéž*, č. 29.

15. V nejtěžších dobách nedávných dějin katolické církve v Číně prokázali věřící laici jak v rovině individuální či rodinné, tak jako členové duchovních a apoštolských hnutí, úplnou věrnost evangeliu. Osobně platili za věrnost Kristu. Vy, laici, jste povoláni také dnes k tomu, abyste vtělili evangelium do svého života a vydali svědectví skrze velkorysou a činnou službu pro dobro lidí a rozvoj země. Takové poslání naplníte, když budete žít jako dobří občané a podílet se zodpovědně jako aktivní spolupracovníci na šíření Božího slova ve vašem prostředí, venkovském či městském. Vy, kteří jste byli v poslední době odvážnými svědky víry, zůstaňte nadějí církve pro budoucnost! To vyžaduje stále vaši větší motivaci k účasti ve všech složkách života církve ve společenství s vašimi příslušnými pastýři.

Protože budoucnost lidstva se uskutečňuje skrze rodinu, pokládám za nezbytné a naléhavé, aby laici podporovali její hodnoty a chránili její potřeby. Ti, kteří ve víře dobře poznají zázračný Boží plán o rodině, mají ještě větší důvod, aby přijali toto konkrétní a náročné pověření. Rodina je opravdu „normální místo, kde mladé generace dosahují lidskou a sociální zralost. Rodina s sebou nese dědictví samotného lidství, poněvadž život skrze ni přechází z generace na generaci. Zaujímá významné místo v asijské kultuře. Jak zdůraznili synodní otcové, rodinné hodnoty, jako je synovská úcta, láska a péče o staré a nemocné, láska k nejmenším a harmonie, jsou uchovávány s velkou úctou ve všech kulturách a náboženských tradicích tohoto kontinentu.“⁵²

⁵² JAN PAVEL II. Posynodální apoštolská exhortace *Ecclesia in Asia* (6. listopadu 1999), č. 46. AAS 92 (2000) 521; srov. BENEDIKT XVI. V. Světové setkání rodin ve Španělsku (Valencia 8. července 2006): „Rodina je nezbytným dobrem národů, neodmyslitelným základem společnosti a velkým pokladem manželů během celého jejich života. Je nenahraditelným dobrem pro děti, které mají být plodem lásky a naprostého a velkodušného sebedarování rodičů. Hlásat úplnou pravdu o rodině, založenou na manželství jako *domácí církvi a svatostánku života*, je velká odpovědnost pro všechny. [...] Kristus zjevil trvalý a svrchovaný pramen života všech, a tedy i rodiny: ‚To je mé přikázání: Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás. Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo za své přátele položí svůj život‘ (Jan 15, 12–13). Láska Boha samého se na nás vylila křtem. Proto jsou rodiny povolány žít tuto kvalitu lásky,

Výše zmíněné hodnoty jsou součástí kulturního kontextu Číny, ale ani ve vaší zemi nechybějí síly, které na rodinu působí různými negativními způsoby. Proto církev v Číně, vědoma si toho, že dobro společnosti a jí samotné je hluboce spojené s dobrem rodiny,⁵³ musí ještě naléhavěji vnímat své poslání ohlašovat všem Boží záměr o manželství, rodině a potvrzovat jeho plnou vitalitu.⁵⁴

Křesťanská iniciace dospělých

16. Historie katolické církve v Číně v posledních letech ukazuje vzrůstající počet dospělých, kteří se přiblížili víře také díky svědectví místní křesťanské komunity. Vy, pastýři, jste povoláni k tomu, abyste zvláště pečovali o jejich křesťanskou iniciaci prostřednictvím vhodně uzpůsobeného a důležitého období katechumenátu, který jim pomůže a připraví je na život Ježíšových učedníků.

V této souvislosti připomínám, že evangelizace není nikdy pouze intelektuální komunikací, ale spíše životní zkušeností, očištěním a proměnou celé existence a cestou ve společenství. Jen tak může být vytvořen správný vztah mezi myšlenkou a životem.

Při pohledu do minulosti se bohužel ukazuje, že ne všichni dospělí byli vždy dostatečně uvedeni do celkové pravdy křesťanského života a ani nepoznali bohatství a přínos II. vatikánského koncilu. Zdá se proto naléhavé nabídnout jim pevnou a hlubokou křesťanskou formaci, také ve formě katechumenátu po křtu.⁵⁵

protože Pán je zárukou, že i my můžeme skrze citlivou, vroucí a milosrdnou lidskou lásku milovat tak jako Kristus“ (AAS 98 (2006) 591–592).

⁵³ Srov. GS 47.

⁵⁴ Srov. JAN PAVEL II. Apoštolská adhortace o úkolech křesťanské rodiny v současném světě *Familiaris consortio* (22. listopadu 1981), č. 3. Praha: Zvon, 1992.

⁵⁵ Jak řekli synodní otcové na sedmém řádném Shromáždění biskupského synodu (1. až 30. října 1987), ve formaci křesťanů může být přínosem „i katecheze po křtu na způsob katechumenátu: opakovaným výkladem některých podstatných částí z Obřadů uvedení do křesťanství pro dospělé. Výklad pomůže tomu, aby bylo pochopeno a v praxi prožíváno obrovské a mimořádné bohatství křtu a závazky, které z něj vyplývají“ (JAN PAVEL II. Posynodní apoštolský list o povolání a poslání laiků v církvi a ve světě *Christifideles laici* (30. prosince 1988), č. 61. Praha: Zvon, 1990); srov. KKC, 1230–1231.

Misijní povolání

17. Církev, která je vždy a všude misionářská, je povolána k hlásání a vydávání svědectví o evangeliu. Také církev v Číně musí pociťovat ve svém srdci misijní zápal svého zakladatele a Mistra.

Když se Jan Pavel II. obracel k mladým poutníkům na Hoře blahoslavenství ve Svatém roce 2000, řekl: „Ve chvíli svého Nanebevstoupení svěřil Ježíš svým učedníkům misii a toto ujištění: ‚Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy, a získávejte za učedníky všechny národy... hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa‘ (Mt 28, 18–20). Již po dva tisíce let následovníci Krista plní toto misijní poslání. Nyní, na úsvitu třetího tisíciletí, je řada na vás. Je řada na vás, abyste šli do světa a *hlásali poselství o Desateru přikázání a o blahoslavenství*. Když Bůh hovoří, hovoří o věcech, které jsou velmi důležité pro každého člověka, pro lidi XXI. století neméně než pro lidi v prvním století. Desatero a blahoslavenství hovoří o pravdě a dobru, o milosti a svobodě, o tom, co je nezbytné, abychom vstoupili do Kristova království.“⁵⁶

Nyní je řada na vás, učedníci Kristovi v Číně, abyste byli odvážnými apoštoly tohoto Království. Jsem si jist, že vaše odpověď bude mohutná a velkodušná.

⁵⁶ Homilie na Hoře blahoslavenství (Izrael 24. března 2000), č. 5. OR, 25. března 2000, s. 5.

ZÁVĚR

Zrušení pravomocí a pastoračních směrnic

18. Poté co jsem na prvním místě zkoumal některé pozitivní pokroky situace v Číně, na druhém místě hlavní příležitosti ke zjednodušení komunikace a nakonec dopisy, které mi různí biskupové a kněží adresovali, ruším tímto listem všechny pravomoci, které byly uděleny k tomu, aby se čelilo zvláštním pastoračním potřebám v opravdu těžkých dobách.

To samé platí pro všechny směrnice pastoračního charakteru, minulé i současné. Věřoučné principy, které je inspirovaly, nacházejí nyní novou aplikaci ve směrnicích obsažených v tomto listu.

Den modliteb za církve v Číně

19. Drazí pastýři a všichni věřící, 24. květen, který je zasvěcen liturgické památce Panny Marie Pomocnice křesťanů – která je tolik uctívána v mariánské svatyni Šešan v Šanghaji – by se v budoucnu mohl stát příležitostí pro všechny katolíky, aby se spojili v modlitbě s čínskou církví.

Chci, aby se toto datum stalo dnem modliteb za církve v Číně. Povzbuzuji vás, abyste jeho slavením obnovili vaše spojení ve víře v našeho Pána Ježíše Krista a věrnost papeži tím, že se budete modlit, aby jednota mezi vámi byla stále hlubší a viditelnější. Připomínám vám kromě toho přikázání lásky, které nám Ježíš dal, abychom milovali naše nepřátele a modlili se za ty, kdo nás pronásledují. Nezapomeňte ani na výzvu apoštola Pavla: „První věc, ke které vybízím, je tato: ať se konají modlitby prosebné, přimluvné i děkovné za všechny lidi, za krále a všechny, kdo mají moc, abychom mohli vést život pokojný a klidný, v opravdové zbožnosti a počestnosti. Tak je to dobré a milé Bohu, našemu Spasiteli. On chce, aby se všichni lidé zachránili a (došli) k poznání pravdy“ (1 Tim 2, 1–4).

V tento den katolíci celého světa – zvláště ti, kteří jsou čínského původu – projeví svou bratrskou solidaritu a starostlivost o vás tím, že budou Pána dějin prosit o dar vytrvalosti ve vydávání svědectví. Je jisté, že vaše minulá i současná utrpení pro svaté Jméno Ježíšovo a vaše neochvějná věrnost jeho náměstkovi budou odměněny, byť se někdy může zdát, že vše je smutným nezdarem.

Závěrečný pozdrav

20. Na závěr tohoto listu přeji vám, drazí pastýři katolické církve v Číně, kněží, zasvěcené osoby a věřící laici: „A proto budete potom jásat, i když vás musí trápit ještě na krátký čas všelijaké zkoušky, aby se vyzkoušela vaše víra, vzácnější než pomíjející zlato, které přece bývá čištěno v ohni. Až se pak zjeví Ježíš Kristus, bude vám to ke chvále, slávě a cti“ (1 Petr 1, 6–7).

Nejsvětější Panna, Matka církve a Královna Číny, která uměla i v hodině kříže, v tichu naděje, očekávat ráno vzkříšení, ať vás provází svou mateřskou péčí a přimlouvá se za vás všechny spolu se svatým Josefem a tolika čínskými svatými mučedníky.

Ujišťuji vás o svých neustálých modlitbách a se zvláštní myšlenkou na staré, nemocné, děti a mládež vašeho ušlechtilého národa vám ze srdce žehnám.

Dáno v Římě, u svatého Petra, dne 27. května, na slavnost Seslání Ducha Svatého, roku 2007, ve třetím roce mého pontifikátu.

Benedictus PP XVI

VYSVĚTLUJÍCÍ POZNÁMKA K LISTU PAPEŽE BENEDIKTA XVI. ČÍNSKÝM KATOLÍKŮM 27. KVĚTNA 2007

„Listem biskupům, kněžím, zasvěceným osobám a věřícím laikům katolické církve v Čínské lidové republice“, který nese datum neděle Soslání Ducha Svatého, chce papež Benedikt XVI. vyjádřit svou lásku a blízkost katolíkům v Číně. Činí tak bezpochyby jako Petrův nástupce a nejvyšší pastýř univerzální církve.

Z textu vystupují do popředí dvě základní myšlenky: na jedné straně hluboká náklonnost k celému katolickému společenství v Číně a na straně druhé horlivá věrnost vůči velkým hodnotám katolické tradice v oblasti ekleziologie; tedy, horlivost pro lásku a pravdu. Papež připomíná velké ekleziologické principy II. vatikánského koncilu a katolické tradice, ale zároveň bere v úvahu různé zvláštní aspekty života církve a včleňuje je do obsáhlého teologického pohledu.

A – Církev v Číně v uplynulých padesáti letech

Katolická komunita v Číně prožila posledních padesát let intenzivně a prošla přitom těžkou a bolestnou cestou, což ji nejenom hluboce poznamenalo, ale také jí dodalo zvláštní osobitost, kterou se vyznačuje ještě dnes.

Katolická komunita utrpěla prvním pronásledováním v padesátých letech, které spočívalo především ve vyhánění biskupů a zahraničních misionářů, v zatčení téměř všech čínských duchovních a zodpovědných vedoucích různých laických hnutí, v uzavření kostelů a izolaci věřících. Koncem padesátých let pak byly zřízeny státní orgány jako Úřad pro náboženské záležitosti a Vlastenecké sdružení čínských katolíků s cílem řídit a „kontrolovat“ každou náboženskou aktivitu. V roce 1958 se konala první dvě biskupská svěcení bez papežského pověření, čímž začala celá řada činů, které hluboce zraňují církevní společenství.

V desetiletí 1966 až 1976 proběhla v celé zemi kulturní revoluce, která značně postihla katolickou komunitu a zasáhla přitom i ty biskupy, kněze a věřící laiky, kteří byli poddanější vůči nové orientaci nařízené vládními autoritami.

Uvolněním poměrů, které v osmdesátých letech podporoval Teng Siao-pching (tehdejší generální tajemník Komunistické strany Číny, pozn. překl.), začalo období náboženské tolerance s jistými možnostmi pohybu a dialogu, které přineslo opětovné otevření kostelů, seminářů a řeholních domů i určité obnovení společenského života. Informace, které přicházely od čínských církevních společenství, potvrzovaly, že krev mučedníků byla ještě jednou semenem nových křesťanů. Víra v komunitách zůstala živá, většina katolíků vydávala vroucí svědectví věrnosti Kristu a církvi, rodiny se ve svém nitru stávaly oporou pro odevzdávání víry. Nové klima však přispělo také k vyvolání rozdílných reakcí uvnitř katolického společenství.

V této souvislosti papež připomíná, že někteří pastýři, „kteří nechťeli podlehnout protiprávní kontrole nad životem církve a přáli si zachovat úplnou věrnost Petrovu nástupci a katolické nauce, byli nuceni se nechat vysvětit tajně“ (č. 8), aby tak zajistili pastorační službu pro vlastní společenství. Protože „podzemí“ – upřesňuje Svätý otec – „nepatří k normálním jevům v životě církve. Dějiny ukazují, že pastýři a věřící se k němu uchylují pouze v utrpení, v touze zachovat si vlastní víru neporušenou a nepřipustit vměšování státních orgánů do věcí, které se dotýkají nitra života církve.“ (tamtéž).

Jiní, především ve starosti o dobro věřících a s pohledem do budoucna, „[...] souhlasili s přijetím biskupského svěcení bez papežského pověření, ale později požádali o možnost být přijati do společenství s Petrovým nástupcem a s jinými bratry v biskupské službě“ (tamtéž). Svätý otec, vzhledem ke složitosti situace a s hlubokou touhou podpořit obnovení plného společenství, mnohým z nich povolil „plné a legitimní vykonávání biskupské jurisdikce“ (tamtéž).

Při pečlivé analýze situace církve v Číně si je papež vědom skutečnosti, že katolické společenství ve svém nitru trpí situací, poznamenanou silnými protiklady, která zasahuje jak věřící, tak pastýře. Svätý otec však zdůrazňuje, že tato bolestná situace nebyla způsobena rozdílnými doktrinárními postoji, ale že je důsledkem významné

role orgánů, „kterým bylo uloženo zodpovídat za život katolické komunity“ (č. 7). Jedná se o orgány a instituce, jejichž deklarované cíle – zvláště uskutečňování principů nezávislosti, autonomie a samosprávy církve – nejsou slučitelné s katolickou naukou. Toto vměšování vyvolalo opravdu znepokojivé reakce. Kromě toho byli biskupové a kněží vystaveni značné kontrole a nátlaku při vykonávání svého pastýřského úřadu.

V devadesátých letech, z mnoha stran a stále častěji, se biskupové a kněží obraceli na Kongregaci pro evangelizaci národů a na Státní sekretariát s prosbou o přesné pokyny Apoštolského stolce k tomu, jaký postoj mají zaujmout k některým problémům církevního života v Číně. Mnozí se ptali, jaký postoj mají zaujmout vůči vládě a státním orgánům, jež řídí život církve. Jiné dotazy se týkaly problémů v oblasti svátostného života církve, jako např. možnosti koncelebrace s biskupy, kteří byli vysvěceni bez papežského pověření. Některé skupiny katolického společenství byly nakonec dezorientovány uznáním mnoha biskupů, kteří byli vysvěceni nelegálně.

Zákon o registraci náboženských míst a státní požadavek osvědčení o členství ve Vlasteneckém sdružení pak vyvolaly nová napětí a další otázky. Během těchto let papež Jan Pavel II. několikrát adresoval církvi v Číně poselství a výzvy, které vybízely všechny katolíky k jednotě a smíření. Intervence Svatého otce byly přijaty pozitivně a vyvolaly horlivost pro jednotu, ale napětí ve vztahu k autoritám i uvnitř katolické komunity, bohužel, neubýlo.

Apoštolský stolec ze své strany podal instrukce k nejrůznějším okruhům problémů, ale časem vznikaly nové, stále složitější situace, které si vyžádaly opětovné zvažování celého problému z důvodu poskytnutí co nejpřesnější odpovědi na dotazy a vydání spolehlivé směrnice pro pastorační činnost v příštích letech.

B – Historie vzniku papežského listu

Rozličné okruhy problémů, které, jak se zdá, během těchto posledních let blíže charakterizují život církve v Číně, byly podrobně a pečlivě analyzovány komisí, zřízenou zvlášť pro tento účel a složenou z několika sinologů a členů Římské kurie, kteří situaci této komunity

sledují. Když se později papež Benedikt XVI. rozhodl svolat na 19. a 20. ledna 2007 zasedání, jehož se zúčastnilo také několik čínských duchovních, zmíněná komise si vzala na starost přípravu dokumentu s cílem podpořit širokou diskuzi o různých bodech, shromáždit praktická doporučení účastníků a navrhnout několik možných teologicko-pastoračních směrnic pro komunitu katolíků v Číně. Jeho Svatost se zúčastnila závěrečné schůze zasedání a mimo jiné se rozhodla poslat svůj list biskupům, kněžím, zasvěceným osobám a věřícím laikům katolické církve v Číně.

C – Obsah listu

„Aniž bych měl v úmyslu zabývat se každým detailem složité a vám dobře známé problematiky,“ píše Benedikt XVI. čínským katolíkům, „chtěl bych tímto listem nabídnout několik směrnic vztahujících se na život církve a dílo evangelizace v Číně, abych vám pomohl odhalit to, co od vás chce Pán a Mistr Ježíš Kristus“ (č. 2). Papež připomíná některé základní principy katolické ekleziologie, aby objasnil nejdůležitější okruhy problémů s vědomím, že světlo těchto principů pomůže čelit různým otázkám a konkrétnějším aspektům života katolického společenství.

S vyjádřením své velké radosti z věrnosti, kterou katolíci v Číně projeví během uplynulých padesáti let, Benedikt XVI. znovu potvrzuje neocenitelnou hodnotu jejich utrpení a pronásledování, podstoupeného pro evangelium, a všem adresuje vroucí výzvu k jednotě a ke smíření. Vědom si toho, že plného usmíření se nedá dosáhnout „ze dne na den,“ připomíná, že tato cesta „je podporována příkladem a modlitbou mnohých ‚svědků víry‘, kteří trpěli a odpouštěli, obětující své životy pro budoucnost katolické církve v Číně“ (č. 6).

V této souvislosti se znovu prokazuje platnost Ježíšova slova „Duc in altum“ (Lk 5, 4). Je to slovo, které nás zve, „abychom si s vděčností připomínali minulost, odhodlaně žili přítomnost.“ Protože v Číně, stejně jako v ostatních částech světa, „je církev povolána k tomu, aby byla svědkem Krista, dívala se dopředu s nadějí a hlásáním evangelia se vyrovnávala s novými výzvami, jimž musí čelit čínský lid“ (č. 3). „Také ve vaší zemi,“ připomíná papež, „bude ohlašo-

vání ukřižovaného a vzkříšeného Krista možné v té míře, v jaké budete schopni s věrností evangeliu, ve společenství s nástupcem apoštola Petra a s všeobecnou církví, naplňovat znamení lásky a jednoty“ (tamtéž).

Při důkladném rozboru některých naléhavějších okruhů problémů, které vyplývají z proseb biskupů a kněží, adresovaných Apoštolskému stolci, Benedikt XVI. nabízí instrukce ohledně uznání duchovních podzemního společenství vládními autoritami (srov. č. 7) a podrobně se věnuje tématu čínského episkopátu (srov. č. 8) se zvláštním zřetelem na to, co se týká jmenování biskupů (srov. č. 9). Zvláštní význam pak mají pastorační směrnice, které Svátý otec věnuje společenství, přičemž zdůrazňuje především osobu a poslání biskupa v diecézní komunitě: „nic bez biskupa“ („nihil sine episcopo“). Dále nabízí pravidla pro eucharistickou koncelebraci a povzbuzuje přitom k vytvoření diecézních institucí stanovených kanonickými normami. Kromě toho dává pokyny ohledně vzdělávání kněží a života rodiny.

Co se týká vztahů mezi katolickou komunitou a státem, Benedikt XVI. klidným a uctivým tónem připomíná katolickou nauku, kterou znova předložil i II. vatikánský koncil. Pak vyjadřuje upřímné přání, aby dialog mezi Apoštolským stolcem a čínskou vládou pokročil a mohlo se tak dospět k dohodě v otázce jmenování biskupů, k plnému uplatnění víry katolíků respektováním pravé náboženské svobody a k normalizaci vztahů mezi Apoštolským stolcem a vládou v Pekingu.

Papež nakonec ruší všechny pravomoci a direktivy pastoračního charakteru – starší i novější –, které Apoštolský stolec udělil církvi v Číně. Změněné poměry celkové situace církve v Číně a větší možnosti komunikace teď už dovolují katolíkům řídit se všeobecnými kanonickými normami a obrátit se podle potřeby na Apoštolský stolec. V každém případě, doktrinální principy, které byly podnětem k zmíněným pravomocím a direktivám, nyní naleznou své nové využití ve směrnících obsažených v tomto listu.

D – Styl a perspektivy listu

S duchovní inspirací a s použitím jazykového stylu, který je převážně pastorační, se Benedikt XVI. obrací na celou církev v Číně. Jeho záměrem není vyvolat situaci vyhrocené konfrontace s jednotlivými osobami nebo skupinami. I když vyjadřuje své mínění k některým kritickým situacím, činí tak s velkým pochopením pro aspekty podmíněné situací a pro dotčené osoby, přičemž velmi zřetelně připomíná teologické principy. Papež touží pozvat církev k větší věrnosti Ježíši Kristu a připomíná všem čínským katolíkům jejich poslání: být posly evangelia v konkrétním a aktuálním kontextu své země. Svátý otec s respektem a hlubokou sympatií pohlíží na starodávnou i novější historii velkého čínského národa a ještě jednou projevuje svou ochotu k dialogu s čínskými vládními představiteli s vědomím, že normalizace života církve v Číně předpokládá upřímný, otevřený a konstruktivní dialog s autoritami.

Benedikt XVI., jako již jeho předchůdce Jan Pavel II., je kromě toho pevně přesvědčen, že zmíněná normalizace bude nesrovnatelným přínosem pro mír ve světě a přidá tak nenahraditelný „kamínek“ do velké mozaiky mírového spolužití mezi národy.

Státní sekretariát

VYHLÁŠENÍ DNE MODLITEB ZA CÍRKEV V ČÍNĚ

Státní sekretariát
N. 3250/08/RS

Vatikán 7. května 2008

Pane kardinále/Excelence,

Svatý otec Benedikt XVI., jak je známo, ve svém listu z 27. května 2007 katolíkům v Čínské lidové republice, vyjádřil přání, aby se každý rok 24. května slavil Den modliteb za církev v Číně, který je zasvěcen liturgické památce Panny Marie, Pomocnice křesťanů, která je zbožně uctívána v mariánské svatyni Šešan v Šanghaji.¹

Podle úmyslů papeže se tento den v první řadě týká katolíků v Číně, kterým píše: „Povzbuzuji vás, abyste jeho slavením obnovili vaše spojení ve víře v našeho Pána Ježíše Krista a věrnost papeži tím, že se budete modlit, aby jednota mezi vámi byla stále hlubší a viditelnější.“ Současně Jeho Svatost ujišťuje adresáty listu: „V tento den katolíci celého světa – zvláště ti, kteří jsou čínského původu – projeví svou bratrskou solidaritu a starostlivost o vás tím, že budou Pána dějin prosit o dar vytrvalosti ve vydávání svědectví. Je jisté, že vaše minulé i současná utrpení pro svaté Jméno Ježíšovo a vaše neochvějná věrnost jeho náměstkovi budou odměněny, byť se někdy může zdát, že vše je smutným nezdarem.“²

Budu velmi vděčný, pokud Vaše Eminence/Excelence připomene svým spolubratřím tuto papežovu výzvu, aby se v každé diecézi konaly modlitby, do kterých se zapojí kněží, řeholní komunity, katolické instituty a věřící laici. Jsem rád, že jsem Vaší Eminenci/Exce-

¹ Srov. BENEDIKT XVI. *List biskupům, kněžím, zasvěceným osobám a věřícím laikům katolické církve v Čínské lidové republice* (27. května 2007), č. 19.

² *Tamtéž.*

lenci mohl předat modlitbu, kterou Svätý otec Benedikt XVI. napsal pro tento den, aby mohla být využita i ve Vaší zemi (příloha).

Tento den bude vhodnou příležitostí k tomu, aby se věnovala pozornost hlubšímu studiu papežského listu na místní úrovni a pomohlo se tím katolickým společenstvím lépe poznat situaci církve v Číně i její nejvýznamnější aspekty.

V Kristu!

kard. TARCISIO BERTONE
státní sekretář Jeho Svatosti

Nejdůstojnějším předsedům biskupských konferencí
Jejich sídlům
(s přílohou)

MODLITBA K NAŠÍ PANÍ V ŠEŠAN

Ó, nejsvětější Panno, Matko vtěleného Slova i Matko naše, v Šešan tě uctívají jako Pomocníci křesťanů a celá čínská církev k tobě hledí s oddanou zbožností. Přicházíme tě dnes prosit za ochranu. Shlédni na Boží lid a s mateřskou péčí jej veď po cestách pravdy a lásky, aby byl vždy kvasem harmonického soužití mezi všemi občany.

Když jsi v nazaretském domku poslušně řekla své „ano“, svolila jsi, aby věčný Boží Syn přijal tělo v tvém panenském lůně a započal tak v dějinách své dílo vykoupení. Ochotně ses na něm podílela a připustila jsi, aby meč bolesti pronikl tvou duší až do vrcholné hodiny kříže, kdy jsi na Kalvárii zůstala stát po boku svého Syna, který umíral, aby člověk mohl žít.

Od tohoto okamžiku ses novým způsobem stala Matkou všech, kteří tvého Syna Ježíše ve víře přijímají a rozhodují se jej následovat tím, že na sebe berou jeho kříž. Matko naděje, v temnotě Bílé soboty jsi s neochvějnou důvěrou putovala k velikonočnímu úsvitu. Dej svým dětem schopnost, aby i v nejtemnějších momentech dokázali rozpoznávat znamení Boží láskyplné přítomnosti.

Naše Paní ze Šešan, pomáhej všem lidem v Číně, kteří navzdory každodenním obtížím nepřestávají věřit, doufat a milovat. Kéž se nikdy nebojí mluvit o Ježíši před světem a o světě před Ježíšem. V sousoší nad oltářem v Šešan zvedáš svého Syna do výše a nabízíš jej světu s náručí otevřenou v gestu lásky. Pomáhej čínským katolíkům, aby byli věrohodnými svědky této lásky, spojeni s Petrovou skálou, na které je církev zbudována. Matko Číny i celé Asie, oroduj za nás nyní i na věky. Amen.